

MATTEÛSJAAR A 2019-2020
TIJD DOOR HET JAAR 23
6 september 2020

Evangelie: Mt 18,15-20

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs

Jezus zei tot zijn leerlingen:

- ¹⁵ Als je broeder je iets misdaan heeft,
 moet je hem dat onder vier ogen zeggen.
 Als hij naar je luistert, heb je je broeder gewonnen.
- ¹⁶ Maar als hij niet naar je luistert,
 neem dan nog een of twee getuigen mee,
 opdat elke verklaring door twee of drie getuigen wordt bevestigd.
- ¹⁷ Maar als hij naar hen niet luistert, zeg het dan tegen de gemeente.
 Als hij zelfs naar de gemeente niet luistert,
 beschouw hem dan als een heiden en een tollenaar.
- ¹⁸ Ik verzeker jullie, wat jullie op aarde binden,
 zal ook in de hemel gebonden zijn, en wat jullie op aarde ontbinden,
 zal ook in de hemel ontbonden zijn.
- ¹⁹ Ook verzeker Ik jullie:
 als er twee van jullie eensgezind iets vragen hier op aarde,
 om het even wat,
 dan zullen ze het krijgen van mijn Vader in de hemel.
- ²⁰ Want waar er twee of drie in mijn naam bijeen zijn,
 daar ben Ik in hun midden.'

KBS Willibrord 1995

Enkele elementen om de boodschap te verstaan

- 1) Deze perikoop voor het zondagsevangelië (23^e zondag door het jaar) komt uit het 18^e hoofdstuk bij Mattheüs.
- 2) We willen hier eerst de nodige aandacht schenken **aan het hoofdstuk in z'n geheel, nl. Mt 18,1-35.**
 - 2.1 Het 18^e hoofdstuk in Mt wordt gewoonlijk beschouwd als de vierde (4^e) grote toespraak van Jezus in het Mt.-evangelie, dat is de '**kerkelijke rede**'.
 Er zijn 5 grote toespraken of redes :
 - 1) Mt 5-7: de Bergrede;
 - 2) Mt 10: de zendingsrede;
 - 3) Mt 13: de parabelrede;
 - 4) **Mt 18: de kerkelijke rede;**
 - 5) Mt 24,1-26,1: de eschatologische rede.
 - 2.2 Vijf kleine eenheden zijn in Mt 18 (het hele hoofdstuk) te onderscheiden:
 - 1) V. 2-5: Jezus' aansporing om te worden als kleine kinderen;

- 2) V. 6-9: Jezus' waarschuwing tegen het ergernis geven;
- 3) V. 10-14: Jezus' leer over Gods wil dat de dwalenden moeten opgezocht worden;
- 4) **V. 15-20: Jezus' onderricht over de broederlijke vermaning;**
- 5) V. 21-35: Jezus' bevel en parabel over het telkens weer vergiffenis schenken aan de broeder.

= Zie J. Lambrecht* p. 65-66: de evangelieperikoop voor deze zondag is dus volgens hem de *vierde* (4^e) kleine eenheid.

2.3 Paul Kevers* ziet maar **twee** delen in Mt 18:

- 1) V. 1-14: die gaan over de kleinen;
- 2) V. 15-35: die handelen hoofdzakelijk over de vergevingsgezindheid.

= De evangelieperikoop voor deze zondag is *volgens hem* (Paul Kevers) genomen uit het tweede deel van Mt 18 en is nog wel de *eerste* perikoop (15-20) van dat tweede deel (15-35).

2.4 In Mt 18 spreekt Jezus *over het leven van de gemeente en de daarin voorkomende moeilijkheden, wantoestand en gevaren.*

3) Nu de **focus op het zondagsevangelie** (23^e zondag door het jaar): Mt 18,15-20.

3.1 Als je in de synopsis kijkt, dan merk je :

- dat Marcus dit evangelie helemaal **niet** heeft;
- en dat Lucas in 17,3 slechts *heel summier* vermeldt: de broeder die gezondigd heeft – berisp hem dan – en als hij zich bekeert, vergeef hem.

3.2 Matteüs heeft Lucas 17,3 **uitgebreid** tot een hele procedure.

Hij breidt Jezus' rechtlijnige instructie uit tot een optreden in drie stappen. [*Matteüs doet dat nog, o.a. de Lucasversie uitbreiden: zie bijv. maar naar het Onze Vader bij Lc en dan bij Mt en leg die twee maar eens naast elkaar...*].

3.3 Er is *gradatie* te merken; de evangelist wil dat het **uiterste** gedaan wordt om de broeder toch nog te winnen, om hem niet te hoeven beschouwen als een 'heiden of een tollenaar'.

*"In realiteit nemen deze verzen echter de vorm aan van een **procedure van barmhartigheid**: deze drievoudige stap is te begrijpen – in het licht van wat voorafgaat – als een poging om diegene in de broederlijke gemeenschap te integreren, die er van vervreemd dreigt te geraken"* (H. Wagemans*, p. 116).

3.4 Vers 17: *"Behandel hen dan zoals je een heiden of een tollenaar behandelt".*

- a) Die uitspraak kan als zodanig moeilijk van Jezus zelf komen;
- b) Jezus was immers de '*vriend van tollenaars en zondaars*' (Mt 11,19);
- c) Die uitdrukking is beter op de rekening van de joods-christelijke gemeente te schrijven;
- d) De tekst lijkt een *uitbreiding* van het meer oorspronkelijke Jezuswoord bij Lucas 17,3 (zie hierboven – 3.2);
- e) 'Heiden en tollenaar': best op te vatten als 'representanten' van diegenen die bewust buiten de gemeenschap (de Kerk) willen blijven staan, die geen verantwoordelijkheid voor de gemeenschap willen dragen. De Kerk is toch vóór alles een gemeenschap waar mensen verantwoordelijk zijn voor het welzijn en het geloof van hun broeders (1 Kor 5,12: *"Waarom zouden we over buitenstaanders oordelen? U hoeft alleen te oordelen over leden van de gemeente."*) Maar

tegenover een broeder die niet wil luisteren heeft de christen geen directe verantwoordelijkheid meer” (H. Wagemans*, p. 116).

4. De verzen 18-20

4.1 In v. 18 wordt de hele gemeenschap toegesproken zoals in 16,19 Petrus: *“Ik zal je de sleutels van het koninkrijk van de hemel geven, en al wat je op aarde bindend verklaart zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat je op aarde ontbindt zal ook in de hemel ontbonden zijn”*.

- a) Matteüs ziet de gemeente niet anders doen dan wat aan Petrus exemplarisch voor allen het eerst gegeven is;
- b) V. 18 moet dan ook gezien worden als fundering van wat in v. 15-17 wordt gezegd; Het woord in v. 18 toont dat wat de Kerk uitspreekt, bevestigd wordt door God. De Kerk is bekleed met Jezus’ autoriteit (Mt 28,20) zoals Petrus. In verbondenheid met Jezus worden de leerlingen instrumenten van God omdat hun gemeenschap gegrondvest is op de actuele tegenwoordigheid van de verzezen Heer (zie H. Wagemans*, p. 116-117).

4.2 De verzen 19-20:

- a) De volmacht van het woord van de Kerk is de volmacht van haar gebed.
- b) Waar het gebed één is, daar luistert de Vader, daar is de Heer in hun midden.
- c) H. Wagemans wijst op een treffende parallel in de rabbijnse literatuur: als twee mensen bezig zijn met woorden uit de Tora (de Wet) daar is de *‘shekina’* (d.i. Gods woning onder de mensen, vgl. Joh 1,14) bij hen aanwezig.
- d) De tegenwoordigheid van de Heer is hier niet meer gebonden aan de tempel, maar zij is *daar waar mensen biddend samen zijn in de naam van de Heer* (herinneren we ons het woord van Jezus in het Johannesevangelie tot de Samaritaanse vrouw (Joh 4,23-24: *“Er komt een tijd, en die tijd is nu gekomen, dat wie de Vader echt aanbidt, hem aanbidt in Geest en waarheid”*)).
- e) Volgens J. Lambrecht*, p. 66-67:
 - *handelen die verzen 19-20 niet over het bidden in het algemeen;
 - *die twee of drie die *‘om iets vragen, wat het ook is’* (v. 19) is volgens hem ook niet te veralgemenen;
 - *want, blijkt uit v. 18 Matteüs’ overtuiging over het strenge gezag van de kerkgemeenschap, uit de verzen 19-20 treden zijn geduldige pastorale zorg en zijn bijna grenzeloos vertrouwen op de barmhartige God op de voorgrond (zie hierboven 3.3 waar de procedure genoemd werd *‘een procedure van barmhartigheid’*).

Blijde boodschap!

De vreugde van het evangelie (paus Franciscus)

“God wordt het nooit moe ons te vergeven; wij zijn degenen die het moe worden zijn barmhartigheid te vragen” (nr. 3, p. 4).

“Vanuit de barmhartigheid van de Vader die zich tot allen richt, heeft zo’n gemeenschap een diep verlangen om barmhartig te zijn.” (nr. 24, p. 20).

*Inspiratie vooral geput uit *Huub WAGEMANS, Zorg om je broeders, in: Dichtbij is uw Woord. Exegetisch commentaar bij de evangelieperikopen van jaarcyclus A: Matteüsevangelie, pag 115-117; ook uit *P. KEVERS, Drieëntwintigste zondag door het jaar, in: Op.cit., pag. 131-133,*

*en goede inzichten uit *J(an) LAMBRECHT,s.j., Één is onze Meester. Luisteren naar het Matteüsevangelie, Altiora, Averbode, 1994, p. 65-67.*